

УДК 612.1

М.П.Бровчук¹, О.П.Букач², Б.Я.Булеза³, Б.В.Кузьмик⁴, Я.В.Чонка⁵, П.В.Бровчук⁵, М.А.Кузьмик⁶

РОЛЬ НЕЙРОЕНДОКРИННОЇ СИСТЕМИ ПРИ ЛІКУВАННІ ХВОРИХ НА БРОНХІАЛЬНУ АСТМУ

1 - Рахівська районна лікарня Закарпатської області, 2 - Буковинський державний медичний університет, м. Чернівці, 3 - Обласна клінічна лікарня імені А.Новака, м. Ужгород, 4 - Ужгородський національний університет, медичний факультет, 5 - Українська алергологічна лікарня МОЗ України, 6 - Ужгородський національний університет, кафедра психології

Ключові слова: бронхіальна астма, гормони, голкотерапія.

У літературі проблема механізму нейроендокринної системи при лікуванні хворих на бронхіальну астму (БА) мало висвітлена, тому метою дослідження було виявлення стану нейроендокринної системи, як критерію ефективності лікування.

Матеріали і методи. Дослідження проводилось у 193 хворих на БА, жінки – 137 (71 %), чоловіки – 50 (29 %).

Залежно від ступеня тяжкості перебігу БА хворі були розподілені на три групи: IV ступінь – 19,17 %; III ступінь – 66,35 %; II ступінь – 14,48 %.

Залежно від ознак порушення центральної нервової системи і периферичної системи (нервово-психічний механізм і адренергічний дисбаланс) хворі були розділені також на 3 групи.

До комплексного лікування хворих на БА включалися медикаментозні і немедикаментозні методи, зокрема спелеотерапія і голкорефлексотерапія.

У переважній кількості хворих на БА при курсовому лікуванні, а також при одномоментній процедурі голкотерапії, крім зняття нападу ядухи спостерігалось покращення бронхіальної прохідності. Одномоментна процедура голкотерапії також сприяла покращенню показників зовнішнього дихання. Значно збільшився об'єм форсованого видиху за одну секунду (ОФВ₁) – у чоловіків на 2,1 л/с, у жінок на 1,0 л/с, величина вдиху збільшилася на 1,4 і на 0,8 л/с.

При лабораторних обстеженнях було виявлено нормалізацію добового виділення 17 кетостероїдів (17 кес), що вказує на позитивний вплив на андрогенну функцію кори наднирників. У тих хворих, у котрих напади ядухи не купіровались виділення 17 кес сечею були нижчими порівнянно з хворими, в яких спостерігалася стійка ремісія.

У більшості хворих голкотерапія зменшувала кількість еозинофілів у периферичній крові на 50 % через годину після процедури, а найбільш еозинопенічний ефект відмічався через 3 години, що свідчить про активацію гіпоталамно-гіпофізарно-наднирникового механізму.

Також проводилося вивчення біофізичних показників біологічно-активних зон шкіри, зокрема вивчався електроопір біологічно-активних точок у меридіанах легень І(Р), трьох частин тулуба Х(ТR), сечового міхура VII (V). Нами було визначено зниження енергетики в цих меридіанах у 78,5 % хворих, а у 21,5% хворих визначено підвищення енергетики. У цієї групи хворих була тяжка форма БА і для лікування використовувалися системні кортикостероїдні препарати.

Віддалені результати були позитивним у 78 % хворих. За медичною допомогою вони майже не зверталися.

У 38 % загострення БА спостерігалось 1-2 рази на рік (до лікування напади ядухи були значно частіше).

Висновок. Нейроендокринна система бере участь у регуляції перебігу БА через прямий нервовий вплив на кору наднирників, а також через безпосередній вплив на біосинтез і секрецію гормонів. Ефективність лікування і за станом нейроендокринних механізмів залежить від форми і ступеня тяжкості захворювання, а також від стану гіпоталамно-наднирникових структур, які включаються в регуляцію неспецифічних гуморальних факторів та здатні підвищувати захисні сили організму і рефлекторно діяти на перебіг БА.

М.П.Бровчук¹, О.П.Букач², В.Я.Булеза³, В.В.Кузьмик⁴, Я.В.Чонка⁵, П.В.Бровчук⁵, М.А.Кузьмик⁶

THE ROLE OF THE NEUROENDOCRINE SYSTEM IN THE TREATMENT OF BRONCHIAL ASTHMA

1. - Rahiv District Hospital (Zacarpatskij region), 2. - Bukovina State Medical University (Chernivtsi), 3. - A. Novak Regional Clinical Hospital (Uzhgorod), 4. - Uzhgorod National University, Medical Faculty, 5. - Ukraine Allergologic Hospital of the Ministry of Public Health of Ukraine, 6. - Uzhgorod National University, Department of Psychology

Key words: bronchial asthma, hormones, acupuncture.